

Stiftelsen Källan

Org.nr. 878001-9090

Beslut för fritidshem efter tillsyn av Stiftelsen källan

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stiftelsen Källan att i enlighet med de datum som nedan listas vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. Observera att detta beslut innehåller olika datum för när huvudmannen senast behöver vidta åtgärder samt redovisa dessa skriftligen för Skolinspektionen.

För område Förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna ska åtgärder vidtas senast den **30 augusti 2018**. De vidtagna åtgärderna inom detta område ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

För område Utveckling av utbildningen vid skolenheterna ska åtgärder vidtas senast den **31 december 2018**. De vidtagna åtgärderna inom detta område ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna

Skolinspektionen konstaterar att Stiftelsen Källan inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Undervisningen i fritidshemmet stimulerar elevernas utveckling och lärande samt kompletterar förskoleklassen och skolan. (14 kap. 2 § skollagen; Lgr 11, 4 Fritidshemmets syfte)
- Rektorn leder den pedagogiska verksamheten i enlighet med målen i läroplanen. (2 kap. 9-10 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Huvudmannen ser till att lärarna i fritidshemmet har legitimation och är behöriga för den undervisning de bedriver, om de inte omfattas av något av undantagen från dessa krav. (2 kap. 13-14 och 17-18 §§ skollagen)

Åtgärder

Huvudmannen ska säkerställa

- att undervisningen i fritidshemmet kompletterar förskoleklassen och skolan,
- att undervisningen i fritidshemmet stimulerar elevernas utveckling och lärande,
- att rektorn leder den pedagogiska verksamheten i enlighet med målen i läroplanen,
- att lärarna i fritidshemmet har legitimation och är behöriga för den undervisning de bedriver, om de inte omfattas av något av undantagen från dessa krav.

Utveckling av utbildningen vid skolenheterna

Skolinspektionen konstaterar att Stiftelsen Källan inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Inriktningen för huvudmannens kvalitetsarbete är att de nationella mål och krav som anges i styrdokumentet uppfylls. (4 kap. 3 och 5 §§ skollagen)
- Huvudmannen följer upp resultat inom utbildningen, och dokumenterar denna uppföljning. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen; Lgr 11, 4 Fritidshemmets syfte och centrala innehåll)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar huvudmannen om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
- Huvudmannen planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 3 och 6-7 §§ skollagen)

Åtgärder

Huvudmannen ska säkerställa

- att fritidshemsverksamheten planeras och följs upp så att det finns ett tillräckligt underlag för att analysera verksamhetens arbete mot de nationella målen,
- att de resultat som framkommer vid uppföljningen analyseras för att identifiera sådana faktorer som påverkar och orsakar måluppfyllelsen,
- att det beslutas om, planeras och genomförs nödvändiga utvecklingsåtgärder utifrån analysen av måluppfyllelsen,
- att inriktningen för kvalitetsarbetet är att de nationella målen som finns för utbildningen uppfylls,
- att samtliga delar i det systematiska kvalitetsarbetet dokumenteras.

Bedömning

Av utredningen framkommer att det finns brister i huvudmannens arbete med att ge förutsättningar till utbildningen vid fritidshemmet.

Föreläggande**Förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna**

Brister i att fritidshemmet kompletterar förskoleklass och skola och stimulerar elevernas utveckling och lärande samt att rektorn leder det pedagogiska arbetet i enlighet med målen i läroplanen

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Stiftelsen Källans arbete med att ge förutsättningar för utbildningen vid Pilträdsskolans fritidshem. Utredningen visar att huvudmannen inte säkerställt att undervisningen vid fritidshemmet kompletterar förskoleklassen och skolan genom ett i högre grad situationsstyrt, upplevelsebaserat och grupporienterat lärande som utgår från elevernas behov, intressen och initiativ. Utredningen visar också att huvudmannen inte säkerställt att undervisningen tar sin

utgångspunkt i elevernas behov, intressen och erfarenheter och att eleverna kontinuerligt utmanas ytterligare genom att de inspireras till nya upptäckter och erbjuds en variation av arbetssätt, uttrycksformer och lärmiljöer som integrerar omsorg och lärande. Mot den bakgrunden bedömer Skolinspektionen även att huvudmannen inte säkerställt att rektor leder det pedagogiska arbetet i enlighet med målen i läroplanen.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att fritidshemmet kompletterar utbildningen i förskoleklassen och grundskolan och att fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande. Av skollagen framgår även att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor.

I Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (SKOLFS 2010:37) anges att undervisningen i fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda eleverna en meningsfull fritid. Detta ska ske genom att undervisningen tar sin utgångspunkt i elevernas behov, intressen och erfarenheter, men också att eleverna kontinuerligt utmanas ytterligare genom att de inspireras till nya upptäckter. I undervisningen ska eleverna erbjudas en variation av arbetssätt, uttrycksformer och lärmiljöer som integrerar omsorg och lärande. Undervisningen i fritidshemmet kompletterar förskoleklassen och skolan genom att lärandet i högre grad ska vara situationsstyrt, upplevelsebaserat och grupporienterat samt utgå från elevernas behov, intressen och initiativ.

Skolinspektionens utredning

Vid Skolinspektionens intervju med två av styrelseledamöterna i Stiftelsen Källan har ledamöterna uppgett att ansvaret för fritidshemmet delegerats till rektor och fritidsföreståndare. Ledamöterna har även sagt att de försöker jobba efter de regler som finns. Ledamöterna har också sagt att fritidshemmet varit en "på-sidan-verksamhet" som inte prioriterats och att ledamöterna inte satsat på fritidshemmet så som de skulle vilja göra. Ledamöterna har också sagt att de mer svarat upp till de idéer och krav på utrustning som personalen haft. Rektorn har sagt vid intervju att denne arbetat med läroplanen tillsammans med personalen på fritidshemmet flera gånger och att rektorn försöker stötta den fritidsansvarige.

Vid intervju med två personer i personalen på fritidshemmet har de uppgett att det blir mycket bråk vid de aktiviteter de ordnar och att personalen därför arbetar mycket med social träning. Fritidshemspersonalen har också sagt att fritidshemmet är ett komplement till skolan på så sätt att de ofta är utomhus och gör lättare lekar tillsammans, det är enkla saker som inte ställer alltför stora krav. Fritidshemspersonalen har även sagt att eleverna tillfrågas varje dag vad de vill göra och att det då alltid är några elever som vill spela fotboll. Vidare har fritidshemspersonalen uppgett att de går ut i skogen och tar med böcker för att utveckla elevernas utveckling och lärande. Vid intervjun har det också framkommit att det blir väldigt mycket konflikter mellan eleverna och att eleverna ofta står helt handfallna när de ska komma på vad de ska hitta på. Fritidshemspersonalen har också

sagt att de upplever att eleverna har tur som får ha personal som pratar svenska allihop eftersom de annars aldrig får höra språket.

Lärare i fritidshemmet ska ha legitimation och vara behöriga

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i personalbehörigheten vid fritidshemmet på Pilträdsskolan, eftersom det inte finns någon personal där som är behörig att bedriva undervisning på fritidshemmet.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för undervisning får bedriva undervisningen. Av skollagen framgår vidare att lärare som inte uppfyller kraven på legitimation får trots det bedriva annan undervisning i fritidshemmet om de har svensk eller utländsk högskoleutbildning som är avsedd för arbete som fritidspedagog eller motsvarande. Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt har en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. Denna person får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. Utöver lärare eller förskollärare får det i undervisningen i fritidshemmet och förskolan finnas annan personal med sådan utbildning eller erfarenhet att elevernas eller barnens utveckling och lärande främjas.

Av förarbetena till skollagen framgår att det krävs högskoleutbildning, avsedd för arbete i fritidshem, för att ansvara för undervisningen i fritidshem. Undervisningen ska ske under ledning av en lärare med sådan utbildning då denne ska leda de målstyrda processerna så att läroplanens mål och intentioner uppfylls. Läraren ska ansvara för det pedagogiska innehållet och att ett målinriktade arbete främjar varje elevs utveckling och lärande. Övrig personal på fritidshemmet kan vara lärare med annan inriktning eller barnskötare och fritidsledare som bidrar med sin kompetens för att erbjuda eleverna en meningsfull fritid och till att stimulera deras utveckling och lärande (prop. 2009/10:165 s. 263).

Skolinspektionens utredning

Vid Skolinspektionens intervju med rektor har denne uppgett att det inte finns någon fritidspedagog på fritidshemmet. Vid intervju med styrelseledamöter i Stiftelsen Källan har de uppgett att det varit svårigheter att rekrytera fritidspedagoger, att de försökt men inte lyckats.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Stiftelsen Källans verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga huvudmannen att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Utveckling av utbildningen vid skolenheterna*Brister i utveckling av utbildningen vid skolenheterna*

Skolinspektionens utredning visar att det finns brister i Stiftelsen Källans systematiska kvalitetsarbete vid fritidshemmet på Pilträdsskolan. Utredningen visar att huvudmannen inte säkerställt att inriktningen för kvalitetsarbetet är att de nationella mål som finns för utbildningen uppfylls. Utredningen visar också att huvudmannen inte systematiskt och kontinuerligt planerat, följt upp och utvecklat utbildningen. Utredningen visar också att huvudmannen inte dokumenterat kvalitetsarbetet vid fritidshemmet. Brister i det systematiska kvalitetsarbetet innebär att huvudmannen saknar ett viktigt underlag för att identifiera nödvändiga utvecklingsåtgärder i fritidshemsverksamheten.

Rättslig reglering

I skollagen anges att varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella mål som finns för utbildningen uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Skolinspektionens utredning

Inför Skolinspektionens besök på Pilträdsskolan har huvudmannen beskrivit att resultaten vid fritidshemmet följs upp genom att skolledningen avrapporterar i första hand vid styrelsemöten, men att det här finns en utvecklingspotential som den nya skolledningen tillsammans med styrelsen arbetar och kommer att arbeta vidare med. Vid intervju med två av styrelseledamöterna i Stiftelsen Källan har det framkommit att uppföljningen av fritidshemmet inte skötts väl. Ledamöterna har också sagt att de inte är delaktiga i planeringen av utvecklingsarbetet utan att de istället delegerat ansvaret till rektorn och fritidsföreståndaren och inte varit aktiva i att leda verksamheten. Ledamöterna har också sagt att deras arbete med fritidshemmet inte finns dokumenterat. Vid intervju med rektor har denne sagt att det pratats om att rektor ska vara med på fritidshemmet för att se hur det fungerar, och att rektor försöker stötta föreståndaren.

Vid intervju med personalen på fritidshemmet har det framkommit att huvudmannen inte satt upp något mål för verksamheten utan att personalen istället satt upp egna mål. En i personalen har också sagt att de känner att de kan bli bättre på systematiskt kvalitetsarbete och att dokumentera.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Stiftelsen Källans verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten föreligger skäl för att förelägga Stiftelsen Källan att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

På Skolinspektionens vägnar

X Lena Höqback

Beslutsfattare
Signerat av: Lena Höqback

X Anders Gullberg

Föredragande
Signerat av: Anders Gullberg

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Stiftelsen Källan

Fakta om Stiftelsen källan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Stiftelsen Källan under hösten 2017. Detta beslut avser huvudmannens samlade ansvarstagande för utbildningen inom skolformen fritidshem

Pilträddsskolan är en fristående grundskola belägen i Västerås kommun. Verksamheten omfattar förskoleklass, grundskola årskurserna 1-9 samt fritidshem.

Huvudman för skolan är Stiftelsen Källan med organisationsnummer 878001-9090.

Skolan hade vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsyn, enligt uppgift från rektorn, 177 elever i grundskolans årskurser 1-9 samt 20 elever i förskoleklass. Skolans fritidshem hade vid samma tidpunkt 57 elever inskrivna.

Måluppfyllelse

Skolinspektionen saknar uppgifter om måluppfyllelse och resultat vid fritidshemmet.